

1. ПРИРОДНО-РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТА ІНФРАСТРУКТУРА ТУРИЗМУ

УДК 911.9:338.48-32(043.2)

Васюта А.В., Касинець О.В.
Мукачівський державний університет
м.Мукачево
rysunanna2016@gmail.com

ПРИРОДНІ ЕКСКУРСІЙНІ ОБ'ЄКТИ ТА СПЕЦИФІКА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ В ЕКСКУРСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Екскурсія являє собою цілеспрямований, наочний процес пізнання навколишнього середовища. Цей процес будується з використанням заздалегідь відібраних об'єктів, які знаходяться в природних умовах, і відбувається під керівництвом кваліфікованого спеціаліста-екскурсовода відповідно до завчасно визначеної тематики [4, с 37].

В останній час набрали великої популярності природознавчі екскурсії, які поширенні, насамперед, у районах з недоторканою природою, особливо в гірській місцевості, де основним екскурсійним об'єктом є пам'ятки природи: гірські вершини та хребти, мальовничі ущелини, водоспади та ін.

Показ об'єктів займає важливе місце в екскурсії. Правильний відбір об'єктів їх кількість та послідовність показу впливають на якість проведення екскурсії.

Екскурсійний об'єкт – це предмет (явище), матеріал, що несуть інформативну функцію.

Природні об'єкти в екскурсійній діяльності займають провідне місце. До них відносять: лісові масиви, парки, річки та їх долини, озера, водоспади, скелі, печери, гірські масиви та інші форми рельєфу, а також рідкісні та реліктові рослини та тварини [2, с 47].

Місцем проведення таких екскурсій, зазвичай, є природні об'єкти й

місцевості з певним типовим або навпаки унікальними властивостями й характеристиками [3, с 47]. Всі вони безпосередньо використовуються на маршруті, а також оточують екскурсантів завжди і повсюди.

Як на гірській, так і на рівнинній території можна побачити чимало цікавого: соснові й букові ліси (так як на Закарпатті букові праліси), ділянки щільного степу, річкові долини, квітучі луки тощо. Більшість цих пам'яток охороняються державою, тому одна з головних тематик – природоохоронна, що робить ці екскурсії надзвичайно популярними в екологічному туризмі [2, с 24].

Природознавчі екскурсії передбачають пізнання навколишнього світу та отримання естетичної насолоди від спілкування з природою, тому маршрути до об'єктів повинні прокладатися з урахуванням естетичної цінності ландшафтів: наприклад, краще провести людей гірським хребтом, звідки відкриваються мальовничі краєвиди. Отримання естетичної насолоди передбачає, що екскурсивод має звернути увагу групи на найцікавіші об'єкти природи та забезпечити можливість екскурсантам насолодитися нею. Більшість таких екскурсій мають вигляд екскурсії-прогулянки [2, с 25].

За змістом природничі екскурсії діляться на оглядові та тематичні (ботанічні, зоо-, гідро-, геологічні й ін.).

Оглядові відрізняються тим, що в них включаються різноманітні об'єкти природи, розкривається географічне положення та природні умови. Одна з особливостей таких екскурсій пов'язана з тим, що об'єкти показу часто знаходяться у важкодоступних та навіть небезпечних місцях. Ця специфіка робить чимало природознавчих екскурсій сезонними, залежними від природних умов. Тому екскурсивод, як провідний фахівець у цій галузі, при проектуванні маршруту екскурсії має передбачити заходи безпеки проведення екскурсії [5].

Методика проведення природознавчих екскурсій обумовлена тим, що екскурсанти можуть вступати в безпосередній контакт із об'єктами огляду. Для показу вибираються самі мальовничі куточки природи, для того щоб екскурсія мала не тільки науково-пізнавальну цінність, але й здійснювала естетичний вплив.

Відмінною рисою методики показу об'єкта природи є те, що джерелом інформації виступає сам об'єкт живої й неживої природи, а не подія, з ним пов'язана. На відміну від об'єктів інших екскурсій об'єкти живої природи перебувають у постійному русі, у взаємозв'язку. При показі об'єктів застосовують природничий аналіз, порівняння, прийом зорової реконструкції. З методичних прийомів розповіді використовують опис, характеристику, пояснення.

У природознавчі екскурсії рекомендується включати відвідування музеїв, що відповідають тематиці. Таку екскурсію варто закінчувати підтемою «Охорона природи». Можливість безпосереднього спілкування із природою надає можливість людині не лише розширити свій екологічний кругозір новими знаннями та уявленнями про життя світу природи, але й поповнити емоційно-чуттєву сферу світогляду новими яскравими емоціями відносно певних екологічних об'єктів та явищ. Саме такі знання чуттєво пережиті, емоційно сприйняті людиною стають для неї ціннісними і поповнюють її систему цінностей, яка стає основою визначення мотивації всієї практичної діяльності людини щодо природи.

Список використаних джерел

1. Емельянов Б.В. Экскурсоведение: учебник 4-е вид.- М, 2004р-216 с.
2. Король О.Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі : навч.-метод. посібник.- Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016.-144с.
3. Поколотна М.М. Організація екскурсійної діяльності: підручник. – Харків нац.ун-т міськ.госп-ва ім.О.М.Бекетова, 2017 р – 180с.
4. Туризм. Бакалаврський курс: навч. посібник.- Мукачеве МДУ, 2016р-532с.
5. Кампов Н.С. Екологічний туризм в контексті сталого розвитку / Н.С. Кампов, С.С.Махлинець //Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції: Стратегічні пріоритети в XXI столітті 14-15 лютого 2017р

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>